

● FÜGGELÉK
AZ RMDSZ TÖRVÉNYTERVEZETE
A NEMZETI KISEBBSÉGEK NYELVÉN TÖRTÉNŐ
OKTATÁSRÓL (1994)

1. Szakasz: A nemzeti kisebbségekhez tartozó személyeknek az oktatás minden szintjén joguk van az anyanyelven történő tanuláshoz.

2. Szakasz: A kiskorú gyermek azon opcióját, hogy iskoláit valamely nemzeti kisebbség nyelvén a megfelelő oktatási egységekben végezze, a szülő vagy a törvényes gyám határozza meg.

3. Szakasz 1.: A kifejezésre kerülő szükségletek szerint az oktatást teljes körben a nemzeti kisebbségek nyelvén szervezik meg a társadalmi-gazdasági, oktatási és a kulturális-művészeti élet összes területein, éspedig:

a/ az óvodai oktatásban külön óvodákban vagy csoportokban;

b/ az elemi oktatásban külön iskolákban, tagozatokon, osztályokban vagy csoportokban;

c/ az általános oktatásban (gimnáziumok, líceumok, szakoktatás) külön iskolákban, tagozatokon, osztályokban vagy csoportokban;

d/ a szakoktatásban külön iskolákban, tagozatokon, osztályokban vagy csoportokban;

e/ az egyetemi, főiskolai oktatásban külön egyetemeken, főiskolákon, kollégiumokban, illetve karokon, tagozatokban, évfolyamokon vagy csoportokban;

f/ az egyetem utáni posztgraduális oktatásban és továbbképzésben.

2. A nemzeti kisebbségekhez tartozó természetes és jogi személyeknek joguk van arra, hogy egyházi és magánjellegű oktatási intézményeket alapítsanak és tartsanak fenn anyanyelvükön.

4. Szakasz: A román nyelv oktatása Románia összes nemzetiségéhez tartozó személyek érdekében történik.

A román nyelvet elemi, gimnáziumi és líceumi fokon külön az illető kisebbség számára kidolgozott tantervek és tankönyvek alapján tanítják.

5. Szakasz: A nemzeti kisebbségek nyelvén történő gimnáziumi és líceumi oktatásban az illető nemzeti kisebbségek történelmét és hagyományait tantárgyként bevezetik.

6. Szakasz: A román nyelven vagy valamely világnyelven működő oktatási intézménybe iratkozott, nemzeti kisebbségekhez tartozó tanulók számára tantárgyként az illető kisebbségek történelmének és hagyományainak az oktatását is biztosítják. A tanulók vagy a szülők kérésére, etnikai hovatartozásuktól és az iskola oktatási nyelvétől függetlenül biztosítják a lehetőséget, hogy valamely hazai nemzetiség nyelvét is tanulhassák.

7. Szakasz: A műszaki, mezőgazdasági, közgazdasági, jogi és orvosi oktatásban a szakképzés anyanyelven történik, a román szak kifejezések elsajátításának a biztosításával.

8. Szakasz: A nemzeti kisebbségekhez tartozó személyek etnikai identitása megőrzésének érdekében az olyan helységekből származó tanulók és főiskolások számára, ahol létszámuk a törvényben meghatározott alatt marad, otthonokat és bentlakásokat rendeznek be a legközelebbi anyanyelvű oktatási intézményekben, illetve, a törvényes feltételek között, szállítási feltételeket biztosítanak számukra.

Jelen előírás valamennyi oktatási szintre, típusra és formára vonatkozik.

9. Szakasz: A felvételi és versenyvizsgákon, a záró- és államvizsgákon, disszertációkon és doktori címvédeken a jelöltek választásuknak megfelelően anyanyelvükön vagy azon a nyelven vizsgázhatnak, amelyen tanulmányaikat folytatták.

10. Szakasz 1.: A tanügy-minisztérium biztosítja a tanszemélyzet anyanyelven történő kiképzését és továbbképzését, valamint tankönyveket és más oktatási felszereléseket a nemzeti kisebbségek nyelvén.

2. A tanszemélyzeti szükségletek kielégítésére meghívhatnak oktatókat más országokból, a törvényes keretek között, óraadói minőségben.

11. Szakasz: A külföldön szerzett iskolai és főiskolai oklevelet a törvényes keretek között és a kétoldalú egyezményeknek megfelelően honosítják és elismerik.

12. Szakasz 1.: A tanügyminisztériumban államtitkárságot hoznak létre a kisebbségek nyelvén történő oktatás felügyeletére, amely ezen oktatást a megyei és a területi tanfelügyelőségeken működő ügyosztályok révén irányítja és koordinálja.

2. Ezen irányítási rendszer vezetőtisztiségeit a nemzeti kisebbsé-

gekhez tartozó személyek töltik be megyei, területi vagy országos számarányuknak megfelelően.

13. Szakasz: Mindazon oktatási egységek és intézmények vezetőségében, ahol a nemzeti kisebbségek nyelvén oktató tagozatok, osztályok, csoportok vagy formációk léteznek, biztosítják az illető nemzeti kisebbségekhez tartozó tanárok számarányának képviselését.

14. Szakasz 1.: Az állam által elismert egyházak hívei nyelvén újra szerezhethetnek, alapíthatnak és fenntarthatnak minden szinten, formában és típusban felekezeti oktatási egységeket és intézményeket.

a/ vallási személyzet kiképzésére

b/ általános és szakműveltség elsajátítására.

2. A vallási jellegű tárgyak tanterveit és programjait a megfelelő egyház illetékes szervei határozzák meg, az általános és szakmai műveltséget nyújtó tárgyak tanterveit és programjait, valamint a szervezési és működési szabályzatokat a tanügyminisztériummal és az egyházi államtitkársággal egyetértésben dolgozzák ki.

3. A nemzeti kisebbségek államilag elismert egyházainak oktatási egységeibe ezen egyházak szervei nevezik ki a tanszemélyzetet az illető egyház státútumának megfelelően. A tanerőknek a megfelelő szintű állami oktatásban érvényes szabályok szerinti szakképesítéssel kell rendelkezniük.

4. A felekezeti oktatási egységek által kibocsátott oklevelek és bizonyítványok egyenértékűek az állami oktatás által kibocsátott hasonló bizonylatokkal.

5. A vallásfelekezetek saját oktatási egységeiket kiszolgáló diák-bentlakásokat és otthonokat tarthatnak fenn.

15. Szakasz: Az állam és az önkormányzatok finanszírozzák a nemzeti kisebbségek állami és felekezeti oktatását, és támogatják magánintézeteket.

16. Szakasz: Jelen törvény hatálybalépésekor újjászervezik és új-jáindítják

– a kolozsvári Bolyai-egyetemet az igényelt karokkal és tagozatokkal, beleértve a tanárképző és a tudományos szakokat is;

– a marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetemet;

– a marosvásárhelyi Szentgyörgyi István Színművészeti Főiskolát, mint magyar nyelven működő, önálló intézményeket, továbbá magyar nyelvű tagozatokat hoznak létre:

- a kolozsvári Zeneművészeti Főiskolán;
- a kolozsvári Agronómiai Főiskolán;
- a kolozsvári Képzőművészeti Főiskolán;
- a marosvásárhelyi Tanárképző Főiskolán;
- magyar tannyelvű tanszékeket a kolozsvári Műszaki Egyetemen, valamint a nemzeti kisebbségek nyelvén működő összes olyan főiskolán, amelyek léteznek, s amelyek újraindítását az illető kisebbség kéri.

17. Szakasz: A nemzeti kisebbségekhez tartozó természetes és jogi személyek, a jelen törvény előírásainak megfelelően, jogosultak újabb intézmények, fakultások vagy főiskolai tagozatok létrehozására az illető nemzetiségek nyelvén.

18. Szakasz 1.: Jelen törvény által hatályát veszti a Román Népköztársaság Nagy Nemzetgyűlése Elnökségének 1948. augusztus 2-i, 176. sz. dekrétuma (közzétették 1948. augusztus 3-án a Hivatalos Közlöny I. részében) az egyházi, felekezeti, közösségi vagy magánjavak állami tulajdonba vételéről, amelyek az általános, műszaki és szakoktatást szolgáló tanintézetek működtetésére és fenntartására szolgálnak. Jelen törvény hatálya által elrendelik a tulajdonjog visszaállítását a hatálytalanított törvények révén elvett összes ingó és ingatlan javakra vonatkozóan.

2. A jelen törvény hatálybalépésével egyidejűleg az 1948. évi, 176. sz. dekrétum táblázatmellékletei által tartalmazott mindazon javakat, amelyek fölött a tulajdonjogot a jelen törvény hatálya által visszaállítják, természetben visszaszolgáltatják azon intézményeknek vagy azok jogutódjainak, ahonnan, bármely formában, az állam tulajdonában átkerültek.

3. Abban az esetben, ha az anyagi javak már nem léteznek, kártérítést fizetnek a tulajdonos intézménynek vagy azok jogutódjainak a közjogi szabályoknak megfelelően.

19. Szakasz 1.: Jelen törvény a Hivatalos Közlönyben való közzétételétől lép hatályba. Ugyanazon időponttól minden, a jelen törvény előírásával ellentétes intézkedés hatályát veszti.

2. Jelen törvény közzétételétől számított 60 napon belül a tanügyminisztérium megalkotja a jelen törvény alkalmazásából származó szabályokat.